

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 16/42

KOMMUNEREFORMEN - RETNINGSVALG

Saksbehandler:	John Ola Selbekk	Arkiv: 002
Saknr.:	Utvalg	Møtedato
2/16	Formannskapet	27.01.2016
6/16	Kommunestyret	03.02.2016

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: John Ola Selbekk
Arkivsaksnr.: 16/42

Arkiv: 002

KOMMUNEREFORMEN - RETNINGSVALG

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret vedtar å gå videre med forhandlinger om en intensjonsavtale som et grunnlag for en evt. sammenslåing i tråd med Orkdalsalternativet.

Som forhandlingsutvalg velges:

- 1.
- 2.
- 3.

Rådmannen er sekretær for forhandlingsutvalget.

2. En framforhandlet intensjonsavtale brukes som grunnlag for innbyggerinvolvering, sammen med fellesutredningen «Orkdalsalternativet» og utredningen «Agdenes som egen kommune».
3. Kommunestyret tar stilling til en eventuell sammenslåing i møte 29. juni 2016.

Vedlegg:

1. Fellesutredning «Orkdalsalternativet».
2. Skisse til mål og visjoner – intensjonsavtale.
3. Utredningen «Agdenes som egen kommune», Telemarksforskning.

Saksopplysninger:

Kommunestyret har behandlet kommunereformen i flere omganger, og sak 5/15 den 04.02.15 om retningsvalg og videre prosess for Agdenes kommune gjorde kommunestyret slikt vedtak: *I det videre arbeidet med kommunereformen utredes etablering av en ny kommune forutsatt:*

- a) *Orkanger/Orkdal som kommunesenter.*
- b) *Kommunene Orkdal, Skaun, Meldal, Snillfjord og Agdenes som utgangspunkt for videre samtaler/samarbeid (drøftingene fortsettes).*
- c) *Åpning for sonderinger med andre kommuner, f.eks Rindal kommune.*

- d) Hvis kommunenivået ikke tilføres vesentlige nye oppgaver til en ny struktur og det videre arbeidet viser at ulempene med kommunereformen er større enn fordelene for innbyggerne i Agdenes og nabokommunene, forbeholder Agdenes kommune seg retten til å foreta en ny helhetlig vurdering i sakens anledning. Også om å bestå som egen kommune.
- e) Når eventuelle retningsvalg endelig skal vedtas, bør det vurderes om det skal avholdes rådgivende folkeavstemming.

Kommunestyret fatter endelig vedtak om sammenslåing innen sommeren 2016.

Det kan være aktuelt med bistand fra Fylkesmannen og KS, f.eks veiledning i det pågående utredningsarbeidet, orienteringer i kommunestyret mv.

Dette vedtaket ble stadfestet i sak 27/15 den 24.06.15 – status 1. halvår 2015. Fylkesmannen har nå bedt kommunene om en ny statusrapport, med forutsetning om vedtak i kommunestyrene innen utgangen av januar 2016.

I løpet av 2015 er det jobbet fram to utredninger: Fellesutredning «Orkdalsalternativet» og et såkalt 0-alternativ «Agdenes som egen kommune». Sistnevnte er utført av Telemarksforskning på oppdrag for Agdenes kommune.

Fellesutredningen (jfr vedlegg 1)

I forbindelse med kommunereformen har kommunene Agdenes, Meldal, Orkdal, Skaun, Snillfjord og Rindal samarbeidet om å utrede mulighetene ved en evt. sammenslåing til en ny stor kommune. Utredningen fokuserer på de felles utfordringene kommunene står overfor de kommende årene og på hvordan en evt. kan møte utfordringene på en bedre måte sammen. Kommunenes øverste ledergrupper har deltatt i utredningsarbeidet, og det har vært drøftinger med ordførerne som styringsgruppe underveis. Utredningsarbeidet ble ferdigstilt i oktober/november, og i desember var ordførerne samlet for å starte prosessen med å utvikle en intensjonsavtale. Denne avtalen skal legges til grunn for en evt. kommunesammenslåing. Etter møtet ble det utarbeidet en skisse med mulige mål og intensjoner som er vedlagt saken. Dokumentet omhandler både samfunnsutvikling, tjenester, organisasjon, økonomi og demokrati. I et felles formannskapsmøte 6. januar ble det arbeidet videre med oppsummeringen fra ordførermøtet, og møtet konkluderte med at skissen i stor grad var et godt grunnlag for å gå videre med å utforme en intensjonsavtale. Det ble imidlertid understreket at en intensjonsavtale må være tydelig på at en ny kommune må arbeide for å skape en balansert utvikling i hele kommunen, d.v.s. både i regionsenteret Orkanger og i omlandet. Det var også en klar forventning om at en må ha minst like gode eller bedre tjenester enn i dag og at en må sikre god tilgjengelighet for alle innbyggerne i kommunen. Mange tok også til orde for å utvikle nærdemokratiordninger for å sikre engasjement og deltagelse.

Samtlige kommuner vil gjennom tilsvarende sak som denne avklare om de ønsker å gå videre i en slutfase med forhandlinger om en intensjonsavtale for kommunesammenslåing, og det er forventet en avklaring fra kommunene i første halvdel av februar (om hvem som blir med i forhandlingene om intensjonsavtale). Kommunene må vurdere dette alternativet opp mot andre alternativ for sammenslåing eller det såkalte 0-alternativet, d.v.s. at kommunen består med nåværende grenser. Kommunestyrene skal gjøre endelige vedtak før 1.juli, og i perioden fram til vedtak legges det opp til informasjon og innbyggerinvolvering på ulike måter.

Intensjonsavtalen vil bli sentral, og det legges opp til at den blir gjenstand for en høringsprosess.

Hovedpunktene i utredningen og i skisse til mål og intensjoner gjengis her i kortform:

Samfunnsutvikling

Utredningen peker på at disse kommunene i stor grad fungerer som en «hverdagsregion», d.v.s at innbyggerne bor, arbeider og benytter seg av tjenester og tilbud på tvers av kommunegrensene. Statistikk viser imidlertid at denne delen av Midt-Norge har hatt relativt svak vekst side på syttitallet. Det skisseres derfor et hovedmål om å sammen *«utvikle en attraktiv kommune som et sterkt tyngdepunkt i sørvest-Trøndelag.»* Med til sammen ca 28.000 innbyggere vil den nye kommunen være størst i Trøndelag utenom Trondheim, og for å skape vekst kreves en sterk satsing på nærings- og stedsutvikling i alle deler av den nye kommunen.

Tjenester og organisasjon

Gevinsten på dette området ligger først og fremst i at en sammen vil ha et sterkere fagmiljø og dermed bedre tjenestekvalitet. Særlig er det fokus på den store utfordringen som ligger i at vi vil få langt flere eldre i forhold til innbyggere i yrkesaktiv alder, og denne utfordringen mener faglederne at en vil møte bedre sammen. På mange områder vil en kunne ta ut en effektiviseringsgevinst., og dette gjelder særlig på overordnet ledelse og stab men også på det tekniske området når det gjelder bl.a. utstyr og vaktordninger. Det er imidlertid stor enighet om at for de store tjenesteområdene som barnehage, skole og helse og omsorgstjenester må tilbudet fortsatt være der folk bor. Videre må det bygges servicekontor som sikrer informasjon, service og tilgang til saksbehandlere i alle deler av kommunen.

Økonomi

Det er usikkerhet når det gjelder kommuneøkonomien framover, både pga av at det varsles endringer i inntektssystemet og pga en generell usikkerhet når det gjelder norsk økonomi. Kommuner som velger å slå seg sammen vil imidlertid få beholde rammetilskuddet som om de besto som egne kommuner. For våre kommuner betyr det en potensiell gevinst på mer enn 70 mill sammenlignet med en kommune med 28.000 innbyggere. For å realisere denne gevinsten må den nye kommunen drives rasjonelt, og administrasjon og stabstjenester må tilpasses til et riktig nivå. Det oppfattes at det er stor enighet om dette og at ressursene må prioriteres opp mot tjenester og investeringer. Det vurderes likevel som mulig å gi en jobbgaranti, d.v.s. ingen skal sies opp som konsekvens av sammenslåingen, fordi det vil være en naturlig avgang i årene fram mot en sammenslåing samtidig med en forventet turnover. I tillegg gis det engangstilskudd ved en sammenslåing som for 6 kommuner vil være over 70 mill. Dette vil bl.a. kunne finansiere en framtidretta IKT-plattform, noe som vil ha stor betydning både for administrasjon, tjenester og innbyggerdialog. Så langt synes det også å være enighet om at verdier og eierandeler skal gå inn i den nye kommunen uten betingelser. Det vil si at den nye kommunen vil ha betydelig eierandeler, bl.a. i energisektoren med til sammen stor eierandel i Trønderenergi og Orkdals eget energiselskap.

Demokrati

En sammenslåing vil måtte føre til at det blir færre kommunestyremedlemmer i forhold til innbyggertallet i den nye kommunen, og mange er bekymret for at det vil svekke nærhet og lokaldemokratiet.

Utredningen og skissen til mål og intensjoner peker imidlertid på muligheter for å bøte på dette, bl.a. gjennom nærdemokratiordninger som er prøvd ut i andre kommuner. Å skape engasjement for fellesskapet blir viktig framover med store samfunnsoppgaver som skal løses, og det blir derfor viktig å arbeide videre med hvordan dette kan løses på best mulig måte.

Utredningen «Agdenes som egen kommune» (jfr vedlegg 3)

Etter oppdrag fra Agdenes kommune, har Telemarksforskning utredet hvorvidt Agdenes, i lys av overordnede mål og forutsetninger for kommunereformen, fortsatt kan bestå som egen kommune. Utredningen tar for seg områdene samfunnsutvikling, økonomi, tjenester og lokaldemokrati, samt at den gir en samlet vurdering.

Telemarksforskning har brukt et eget kriterie- og vurderingssystem i vurdering av 0-alternativet. Metode og gjennomføring er basert på følgende:

- Vurdere sentrale utviklingstrekk (*samfunnsutvikling inkl. næringsutvikling, økonomi, tjenesteproduksjon, befolkningsutvikling*) – positive og negative sider.
- Sammenligne med andre kommuner.
- Grunnlagsdata fra SSB, nykommune.no og Telemarksforskings egne datasett.
- Poengsystem for vurdering (kan oppnå 100 poeng).
- Smileys synliggjør «resultatet» (0-33 poeng gir rød smiley, 34-66 gir gul og over 67 gir grønn).
- Intervju med ordfører, rådmann og administrative ledere.
- Spørreundersøkelse; det «gamle» og «nye» kommunestyret, administrative ledere og tillitsvalgte. Spørreundersøkelsen ble sendt til 53 respondenter. Svarprosent: 65.
- Resultatene er oppsummert ved hjelp av gjennomsnitt. Ulike påstander vurdert i en skala fra 1-6. Gjennomsnitt under 3,5 gir ikke støtte til påstanden. Over 3,5 gir støtte.

For områdene samfunnsutvikling og tjenesteyting oppnås 45 av 100 poeng. For økonomi 70 av 100 og for lokaldemokrati 60 av 100. Samlet har Agdenes kommune en totalscore på 220 av 400 mulige poeng (55% måloppnåelse).

Utredningen oppsummeres slik i forhold til regjeringens fire hovedmål for kommunereformen:

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
 - Agdenes leverer gode tjenester (respondentene fornøyd)
 - Høy utdanning innen barnehage og skole
 - Små (mangler) fagmiljø, sårbar
 - Ved fortsatt egen kommune
 - interkommunale samarbeid vil øke
 - økende kvalitetskrav til tjenestene vanskelig å innfri
 - ikke rustet for nye oppgaver
2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Befolkningsgrunnlaget er lite
 - Utvikling med reduksjon av arbeidsplasser i det private næringsliv
 - For lite utviklingskraft
3. Bærekraftig og økonomisk robuste kommuner
 - Agdenes har et solid økonomisk ståsted
 - Innsparingspotensial på tjenester og administrasjon

- Negativ befolkningsutvikling innebærer reduserte inntekter
- Rammebetingelsene er avgjørende

4. Styrket lokaldemokrati

- Debatten rund lokaldemokrati preget av mulighet for innflytelse
- Flere folkevalgte pr innbygger anses som positivt
- Positiv til eget lokaldemokrati (respondentene)
- Små muligheter for flere oppgaver på egenhånd

Telemarksforskning konkluderer slik: Agdenes som egen kommune – regjeringens mål for kommunereformen vil ikke være oppnådd.

Vurdering:

Utredningene gir et godt grunnlag for å vurdere veien videre. Regjeringen har sendt forslag til nytt inntektssystem ut på høring. De økonomiske rammebetingelsene blir ikke avklart før regjeringen i midten av mai legger fram økonomiproposisjonen for neste år. Det vi med sikkerhet vet så langt, er at småkommunene blir tapere – det er bare spørsmål om hvor mye.

Kommuner som slår seg sammen vil beholde dagens rammeoverføringer i 15 år med nedtrapping over de neste 5 år. De seks kommunene som er med i fellesutredningen vil ved en sammenslåing få ca 71 mill i årlig merinntekt. I tillegg kommer et engangstilskudd på 70 mill kr.

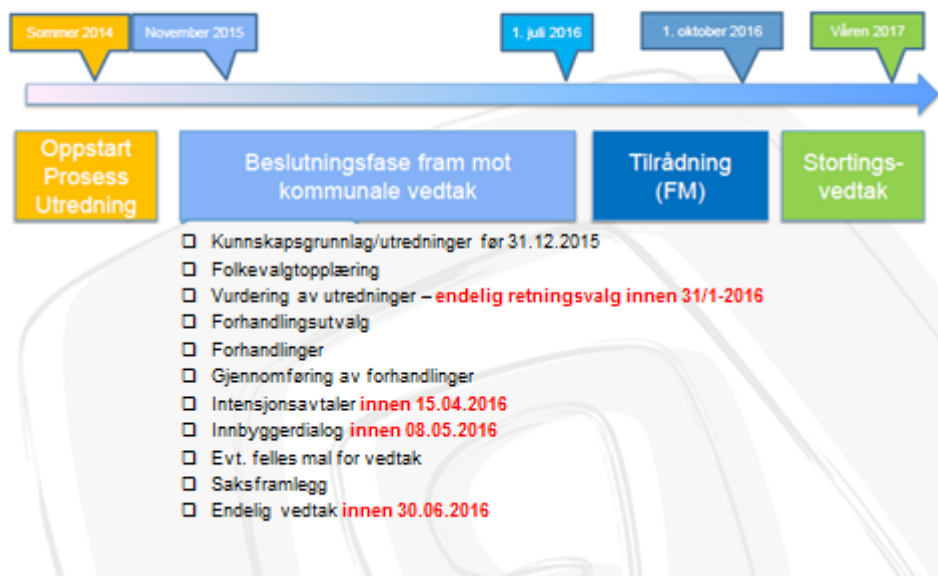
Ved fortsatt å bestå som egen kommune - kan vi forutsette at Orkdal kommune (og andre i en evt. ny kommune) vil fortsette interkommunalt tjenestesamarbeid med Agdenes kommune, og utvikle nye områder for dette dersom kommunen har behov for det?

Det innstilles på at kommunestyret vedtar å gå videre med forhandlinger om en intensjonsavtale som et grunnlag for en evt. sammenslåing i tråd med Orkdalsalternativet. Med en ferdigforhandlet intensjonsavtale vil det foreligge et enda bedre grunnlag for å kunne vurdere hva man velger og evt. velger bort.

Et annet mulig vedtaksalternativ i denne sak er at Agdenes kommunestyre velger å bestå som egen kommune, og dermed setter sluttstrek for videre arbeid med kommunereformen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har skissert dette tidsløpet fram mot beslutning i juni:

På veg mot beslutning - tidsløpet

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 27.01.2016
Sak: 2/16
Arkivsak: 16/42

Resultat: Annet forslag vedtatt

Behandling:

Forslag i møtet:

Formannskapet foreslo som forhandlingsutvalg:

1. Ordfører Oddvar Indergård
2. Varaordfører Hans Bernhard Meland
3. Opposisjonsleder Arild Røland

Vara: Elisabet Selås

Votering:

Enstemmig som rådmannens innstilling m/forslag i møtet.

Vedtak:

1. Kommunestyret vedtar å gå videre med forhandlinger om en intensjonsavtale som et grunnlag for en evt. sammenslåing i tråd med Orkdalsalternativet.

Som forhandlingsutvalg velges:

1. Ordfører Oddvar Indergård
2. Varaordfører Hans Bernhard Meland
3. Opposisjonsleder Arild Røland

Vara: Elisabet Selås

Rådmannen er sekretær for forhandlingsutvalget.

2. En framforhandlet intensjonsavtale brukes som grunnlag for innbyggerinvolvering, sammen med fellesutredningen «Orkdalsalternativet» og utredningen «Agdenes som egen kommune».
3. Kommunestyret tar stilling til en eventuell sammenslåing i møte 29. juni 2016.

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 03.02.2016
Sak: 6/16
Arkivsak: 16/42

Resultat: Innstilling vedtatt

Behandling:

Forslag i møtet:

Terje Førland forslø:

Kommunestyret vedtar at Agdenes kommune vil være best tjent med å fortsette som egen kommune, og går derfor ikke i forhandlinger om en intensjonsavtale omkring Orkdalsalternativet.

Votering:

Førlands stemme fikk 1 stemme og falt.

Innstillingen fikk 16 stemmer

Vedtak:

1. Kommunestyret vedtar å gå videre med forhandlinger om en intensjonsavtale som et grunnlag for en evt. sammenslåing i tråd med Orkdalsalternativet.

Som forhandlingsutvalg velges:

1. Ordfører Oddvar Indergård
2. Varaordfører Hans Bernhard Meland
3. Opposisjonsleder Arild Røland

Vara: Elisabet Selås

Rådmannen er sekretær for forhandlingsutvalget.

2. En framforhandlet intensjonsavtale brukes som grunnlag for innbyggerinvolvering, sammen med fellesutredningen «Orkdalsalternativet» og utredningen «Agdenes som egen kommune».
3. Kommunestyret tar stilling til en eventuell sammenslåing i møte 29. juni 2016.

Sendes: Orkdal, Meldal, Skaun, Rindal og Snillfjord kommuner.